

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3" สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 79 คน จาก 40 โรงเรียน และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 79 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว สร้างแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (CONTENT VALIDITY) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (TRY OUT) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้แบบตรวจสอบรายการ (CHECK LIST)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ในด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาจุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลปศึกษา เนื้อหารายวิชาทัศนศิลปศึกษา การเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา การวัดและประเมินผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า (RATING SCALE)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (OPEN-ENDED)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การร้อยละ (PERCENTAGE)

4.2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (MEAN) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (STANDARD DIVIATION) และการเปรียบเทียบความคิดเห็นใช้การทดสอบค่าที (T-TEST)

4.3 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิดในรูปของความจริงซึ่งเรียงตามลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. จากการสำรวจสถานภาพของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาพบว่า

1.1 ผู้บริหารจำนวน 79 คน เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 36-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน กรมสามัญศึกษา อยู่ในช่วง 5-10 ปี

1.2 ครูศิลปศึกษา จำนวน 79 คน เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 31-35 ปี มีวุฒิการศึกษาทางศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในช่วง 5-10 ปี

2. การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาสรุปได้ว่า

2.1 ~~ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา~~

2.1.1 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.1.2 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.2 ~~ด้านจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา~~

2.2.1 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของจุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลปศึกษา กับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.2.2 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา (ศ. 101 และ ศ. 102) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.2.3 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา

(ศ 205 และ ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.3 ด้านเนื้อหา รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

2.3.1 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหา รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกันในระดับไม่แน่ใจ โดยผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจในข้อที่ว่า คำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 205 และ ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ละเอียด ชัดเจน และสามารถนำไปเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ง่าย เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่กำหนดให้เรียน 2 หน่วยการเรียนรู้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 เพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปกรรมในระดับสูงต่อไป เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่กำหนดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจในข้อที่ว่า เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่จัดให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต่อเนื่องกับเนื้อหาความรู้พื้นฐานที่เรียนมาแล้วในชั้นประถมศึกษา

2.3.2 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยว่า ผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรจะเป็น ครูผู้สอน และกลุ่มโรงเรียน ส่วนครูศิลป์ศึกษาเห็นด้วยว่า ครูผู้สอน หมวกวิชา กลุ่มโรงเรียน และเขตการศึกษา ควรเป็นผู้รับผิดชอบ

2.4 ด้านการเรียนการสอน รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

2.4.1 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่า ครูศิลป์ศึกษาควรศึกษาหลักสูตรก่อนสอน ครูศิลป์ศึกษาควรเตรียมการสอนก่อนสอนทุกครั้ง ครูศิลป์ศึกษาควรยกย่องผู้เรียนตามความเหมาะสมและทั้งผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษาเห็นด้วยมากกว่า ครูศิลป์ศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาและซักถามปัญหาทั้งในและนอกเวลาเรียน

2.4.2 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจว่าการบรรยายและการอภิปรายเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา

2.4.3 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารไม่แน่ใจว่าแผนภูมิหรือกระดานนิเทศเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษาและทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจว่าเทปบันทึกเสียงหรือแผ่นเสียง แผ่นใส และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา

2.5.1 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย

2.5.2 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการวัดและการประเมินผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าครูศิลปศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

2.5.3 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการออกข้อทดสอบวัดผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับไม่แน่ใจ และผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วยในขอเขตการศึกษา แต่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากกว่า ครูผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการออกข้อทดสอบ และโดยเฉลี่ยแล้วครูศิลปศึกษาเห็นด้วยว่า ครูผู้สอนควรจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการออกข้อทดสอบ

2.5.4 โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมในการวัดผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารไม่แน่ใจว่า การสอบถามควรเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการวัดผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา

3.1 ด้านจุดประสงค์และหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา

3.1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อที่ว่า ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง โดยปลูกฝังความประณีตละเอียดอ่อนและมีรสนิยมในการเลือกสรรที่จะนำไปใช้ได้ ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.2 ด้านจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา

3.2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องของจุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลปศึกษากับจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไม่แตกต่างกัน

3.2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา (ศ 101 และ ศ 102) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อที่ว่าให้สามารถพิจารณาแนวทางของตนเอง และเลือกเรียนวิชาหมวดศิลปศึกษาที่ถนัดได้อย่างมั่นใจ ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.2.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังว่าครูศิลปศึกษาควรสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลปศึกษา (ศ 205 และ ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

3.3 ด้านเนื้อหาวิชาทัศนศิลปศึกษา

3.3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

3.3.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับผู้ที่
เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา ชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นขอที่ว่า หมวดวิชา ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิด
เห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4 ด้านการเรียนการสอนรายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา

3.4.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับลักษณะ
ของการเรียนการสอนรายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น
ขอที่ว่า ครูศิลปศึกษาควรศึกษาหลักสูตรการสอน ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอน
ที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

3.4.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับการใช้
สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนรายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตก
ต่างกันยกเว้นขอที่ว่า แผนภูมิ หรือกระดานนิเทศ ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลรายวิชาที่ต้นศิลปศึกษา

3.5.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับระเบียบ
ว่าด้วยการวัดและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในข้อที่ว่า การประเมินผลการเรียนเป็น
รายวิชาโดยคิดเป็นหน่วยการเรียนเป็นวิธีที่เหมาะสม การประเมินผลการเรียนควรให้
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา กลุ่มโรงเรียนควรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วน
คะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน และผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นไม่
แตกต่างกันในข้อที่ว่า สถานศึกษาควรมีหน้าที่ประเมินผลการเรียนโดยการเห็นชอบของกลุ่ม
โรงเรียน และการประเมินผลนั้นควรมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสิน
ผลการเรียน

3.5.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของการวัดและประเมินผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.5.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการออกข้อทดสอบวัดผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้อที่ว่า เขตการศึกษา ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.5.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมในการวัดผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า

1. ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา

ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าลักษณะที่ดีของจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาควรจะสอดคล้องกับจุดประสงค์หลัก คือจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกับสภาพการณ์และความต้องการของสังคมปัจจุบัน เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้เรียน ชัดเจนเข้าใจง่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งยังเป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ตรงกับแนวความคิดเห็นของรัตนาศิริพานิช (2529: 25) ซึ่งกล่าวไว้ว่าการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรควรให้แคบและเจาะจงลงไปในแต่ละระดับการศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ระดับชาติ

นอกจากนี้จุดประสงค์จะตกลงลาวไว้ชัดเจน เพื่อให้ผู้นำหลักสูตรไปใช้เข้าใจได้แจ่มแจ้ง ตรงกันและใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ โดยเฉพาะจุดประสงค์ในระดับหมวดวิชา ควรให้ชัดเจนที่สุด เพื่อว่าจะได้สามารถแปลความหมายออกมาในรูปของพฤติกรรมที่ต้องการได้ หลังจากที่มีการเรียนการสอนสิ่งนั้น ๆ แล้ว ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเห็นว่า จุดประสงค์ของหลักสูตร วิชาศิลปศึกษามีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา เพราะจุดประสงค์ของหลักสูตร คือความต้องการทางการศึกษาและสังคม (วิชาการ, กรม 2524: 4) ในการสอนแต่ละรายวิชาจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์เสมอและจะต้องพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อให้ให้นักเรียนได้บรรลุถึงจุดประสงค์เหล่านั้นทั้งในด้านความรู้ คุณสมบัติและทักษะที่ต้องการ การที่จะให้นักเรียนได้บรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จะต้องดำเนินตามทิศทางหรือแนวทางตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ (วิชาการ, กรม 2521: 8)

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อที่ว่า ครูศิลปศึกษาควรสอนให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง โดยปลูกฝังความประณีตละเอียดอ่อนและมีรสนิยมในการเลือกสรรที่จะนำไปใช้ได้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย แต่ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าครูศิลปศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่า วิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ และผู้บริหารคาดหวังว่าวิชาศิลปศึกษาควรจะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนได้อย่างดียิ่ง และการสร้างบุคลิกภาพอันดีงามแก่ผู้เรียนนับว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการศึกษา วิชาศิลปศึกษานับว่าเป็นวิชาที่ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างบุคลิกภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีที่สุดในการสอนศิลปะครูมีโอกาสมากที่จะสร้างความเจริญในด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมที่คตินั้นคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี (ธำรง บัวศรี: 2502) ความมีรสนิยมเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี เพราะว่า คนที่มีความซาบซึ้งในศิลปะหรือรู้คุณค่าในศิลปะย่อมมีความสามารถในการจัดหา เลือกสรรแต่สิ่งที่สวยงาม การเรียนศิลปศึกษา

ส่วนหนึ่งก็มีจุดประสงค์โดยตรงที่จะให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในด้านตั้งใจและความประพฤติ โดยปรับปรุงส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้น (พินิจ ภาวังคะรัต: 2509)

2. ด้านจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

ผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า จุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 101 และ ศ 102) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และจุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 205 และ ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจุดประสงค์ครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ทุกข้อ

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อที่ว่า ครูศิลป์ศึกษาควรจะสอนให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาแนวทางของตนเองและเลือกเรียนวิชาหมวดศิลป์ศึกษาที่ถนัดได้อย่างมั่นใจ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย แต่ครูศิลป์ศึกษามีค่าเฉลี่ยของความเห็นสูงกว่าผู้บริหาร ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการเลือกวิชาหมวดศิลป์ศึกษาเป็นเรื่องในรายละเอียดของหมวดวิชาซึ่งครูศิลป์ศึกษามีความรู้และความเข้าใจมากกว่าผู้บริหารซึ่งทำหน้าที่บริหารงานโรงเรียนและบริหารหลักสูตรโดยทั่วไป

3. ด้านเนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

ผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสอดคล้องกันในระดับไม่แน่ใจ ในเรื่องลักษณะของเนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา โดยผู้บริหารและครูศิลป์ศึกษามีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจในข้อที่ว่าคำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 205 ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ละเอียดย ชัดเจน และสามารถนำไปเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ง่าย เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่กำหนดให้เรียน 2 หน่วยการเรียนรู้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 เพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐาน

ในการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปกรรมในระดับสูงต่อไป เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่กำหนดให้เรียน ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า คำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 205 ศ 206) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความแตกต่างจากคำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา (ศ 101 ศ 102) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียงเล็กน้อย ขาดรายละเอียดอาจทำให้เกิดการซ้ำซ้อนกันในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้น ม.2 และ ม.1 ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่เป็นวิชาบังคับให้เรียนเพียง 2 หน่วย การเรียน เฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 น้อยเกินไป ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาจึงไม่แน่ใจว่า จะเพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานความรู้ในการศึกษาต่อในสาขาวิชาศิลปกรรมในระดับสูงหรือไม่ และผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถามไม่ใช่ผู้เรียนและไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน จึงไม่สามารถตอบได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยว่า เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ นอกจากนี้ครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจว่า เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่จัดให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษา มีความต่อเนื่องกับเนื้อหาความรู้พื้นฐานที่เรียนมาแล้วในชั้นประถมศึกษา ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ครูศิลปศึกษาขาดการประเมินผลก่อนเรียน (PRE-EVALUATION) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมาลี จันทรชลอ (2522: 64-66) เรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521" ที่สรุปไว้ว่า ครูมีปัญหาสำคัญในการประเมินผลตามระเบียบในเรื่อง ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลก่อนเรียน ทำให้ครูไม่ทราบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ครูศิลปศึกษาจึงไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าควรเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยว่า เนื้อหารายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต่อเนื่องกับเนื้อหาความรู้พื้นฐานที่เรียนมาแล้วในชั้นประถมศึกษา

ผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่า ผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรจะเป็นครูผู้สอนและกลุ่มโรงเรียน ส่วนครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่า ครูผู้สอน หมดวิชา

กลุ่มโรงเรียนและเขตการศึกษาเป็นผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีความเข้าใจว่า ในระดับโรงเรียนครูผู้สอนควรเป็นผู้เหมาะสมที่สุดในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพราะเป็นผู้ที่นำจุดประสงค์การเรียนรู้ไปใช้โดยตรง แต่ในระดับผู้บริหารหลักสูตรนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า กลุ่มโรงเรียนควรเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารคำนึงถึงประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ในกลุ่มโรงเรียน เพื่อการเรียนการสอนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน จะได้เกิดเอกภาพ ส่วนครูศิลปศึกษาอาจมีความเข้าใจว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ (ศรเพชร ชัยสงคราม 2529: 13) ทนุเวียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ควรเป็นผู้เหมาะสมในการกำหนดของจุดประสงค์การเรียนรู้ อันได้แก่ ครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่งในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ถ้าครูไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจหลักสูตรเพียงพอ หมวควิชาทำหน้าที่บริหารงานในชั้นต้น รับผิดชอบ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานภายในหมวควิชา หลักสูตรจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดย่อมขึ้นกับหมวควิชาด้วย (กนกรัตน์ ชาญกว้าง 2524: 38-39) กลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ให้ความร่วมมือส่งเสริมวิชาการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนส่งเสริมการใช้หลักสูตรและจัดทำแนวการสอนประกอบหลักสูตร (สามัญศึกษา, กรม 2520: 25) และเขตการศึกษาอันประกอบด้วยศึกษานิเทศก์มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ (กนกรัตน์ ชาญกว้าง 2524: 31)

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา รายวิชาที่สอนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมุติฐาน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อที่ว่า หมวควิชาเป็นผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ รายวิชาที่สอนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ แต่ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารคำนึงถึงประโยชน์ที่จะนำจุดประสงค์การเรียนรู้ไปใช้ในโรงเรียนและในกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารจึงไม่แน่ใจว่า หมวควิชา จะเหมาะสมในการเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่เอื้อต่อประโยชน์ดังกล่าว แต่ครูศิลปศึกษามี

ความคิดเห็นว่าทุกหน่วยงานและบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ควรจะเป็น ผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

4. ด้านการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศึกษา

ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเรียนการสอนรายวิชา ทัศนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษา เห็นด้วยว่าลักษณะของการเรียนการสอน รายวิชาทัศนศึกษา ครูศิลปศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนของการเรียน การสอน ทัศนศึกษาตั้งแต่กิจกรรมก่อนการสอน ในขณะที่สอนและหลังการสอน และชุดจิตต์ วัฒนธรรม (2529: 54) กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะเป็นอย่างดี ควรจัดกิจกรรมศิลปศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีอิสระ ในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี มีความเจริญงอกงามทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องเหมาะสมกับวุฒิ ภาวะ เพศ วัย และสภาพการณ์ สำหรับผู้บริหาร มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากกว่า ครูศิลปศึกษาควรศึกษาหลักสูตรก่อนสอน ควรเตรียม การสอนก่อนสอนทุกครั้ง ควรชมเชยผู้เรียนตามความเหมาะสม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่อง จาก ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญอย่างยิ่งต่อกิจกรรมก่อนการสอนของครูศิลปศึกษา โดยเน้น ที่ความเข้าใจในหลักสูตรของครูศิลปศึกษาก่อนที่นำไปใช้และการเตรียมความพร้อมในการ สอนของครูศิลปศึกษาก่อนสอนทุกครั้ง อีกทั้งมีความเข้าใจในธรรมชาติของการเรียนการสอน รายวิชาทัศนศึกษาว่า การชมเชยงานของนักเรียนไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวต้องแล้วแต่บุคคล นักเรียนที่ไม่ได้เขียนหรือวาดมาก่อน หรือเมื่อวาดครั้งแรกอาจจะต้องใช้คำชมเชยมาก เพื่อให้นักเรียนมั่นใจว่าตนเองก็สามารถทำได้เหมือนคนอื่นเหมือนกัน แต่นักเรียนที่เขียน หรือวาดอยู่เสมอและสนใจอยู่มากแล้ว อาจใช้คำชมเชยได้บ้างเล็กน้อย (กุศล สุจรรยา : 2503) และทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเห็นด้วยมากกว่า ครูศิลปศึกษาควรเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนปรึกษาและซักถามปัญหาทั้งในและนอกเวลาเรียน เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูศิลป ศึกษาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างยิ่งว่า ครูศิลปศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ ควรให้ความ สนับสนุนแก่นักเรียน ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือนักเรียน เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ในทุกโอกาสสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออมสิน ศิลพันธ์

(2526: 60) เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีธรรมศาสตร์จากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า คุณสมบัติที่สำคัญของครูที่ดีคือ ครูควรเอาใจใส่และเป็นกันเองกับนักศึกษา ให้คำปรึกษาและแนะนำด้วยความเต็มใจ ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจว่า การบรรยายและการอภิปรายควรเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับรายวิชาทัศนศิลปศึกษา เพราะว่าวิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนได้ปฏิบัติหรือทำกิจกรรมได้มากเท่าใดยิ่งทำให้เกิดทักษะมากขึ้นเท่านั้น (ชโล พงษ์สามารถ 2526: 70) ดังนั้นการสอนแบบบรรยายและอภิปรายจึงเป็นส่วนประกอบในการอภิปรายความรู้ทางทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและผู้บริหารไม่แน่ใจว่า แผนภูมิหรือกระดานนิเทศก์เป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษาควรเน้นหนักไปทางด้านทักษะ และให้ความสำคัญต่อผลงานที่สำเร็จแล้วมากกว่ากระบวนการเรียนการสอนและผู้บริหารเห็นว่าสื่อการสอนประเภทแผนภูมิและกระดานนิเทศก์เป็นสื่อการสอนที่ใช้แสดงโครงร่างที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการ รายละเอียด การต่อเนื่อง การเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ด้วยโครงร่างนี้จะสร้างความเข้าใจรวบยอดได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสำหรับการสอนแบบบรรยาย และทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจว่า เทปบันทึกเสียงหรือแผ่นเสียง แผ่นใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมในการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเห็นความสำคัญในการสอนภาคปฏิบัติมากกว่าการให้ความรู้ทางทฤษฎี ซึ่งขัดแย้งกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 112) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนทัศนศิลปศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่มีทั้งการฝึกปฏิบัติ เช่น เขียนภาพ ออกแบบ พิมพ์ภาพ วิชาที่ต้องอธิบาย เช่น ศิลปะนิยม องค์ประกอบศิลป์ การใช้สี และวิชาที่ต้องเล่าเรื่อง เช่น ประวัติศาสตร์ศิลปะไทยและสากล ด้วยวิชาที่ประกอบขึ้นด้วยการเรียนการสอนหลายลักษณะ เช่นนี้ ทำให้การจัดสื่อการสอนต้องมีหลายลักษณะ

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อที่ว่า ครูศิลปศึกษาควรศึกษาหลักสูตรก่อนสอน เมื่อพิจารณาค่า

เฉลี่ยพบว่าทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย แต่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูศิลปศึกษา ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนที่สนองตอบจุดประสงค์ของหลักสูตร

5. การวัดและประเมินผลรายวิชาที่ศนศิลปศึกษา

ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลรายวิชาที่ศนศิลปศึกษาในระดับเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเห็นด้วยกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2525: 100) เรื่อง "ความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทย และผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" ที่สรุปไว้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นด้วยในระดับมากกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 ในด้านต่าง ๆ เช่น สถานศึกษาควรมีหน้าที่ประเมินผลการเรียนโดยการเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียน เป็นวิธีที่เหมาะสม การประเมินผลเป็นรายวิชาควรรีให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละวิชา การประเมินผลนั้นควรมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน และกลุ่มโรงเรียนควรกำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคกับปลายภาคเรียน และผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่า ครูศิลปศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเห็นด้วยมากกว่าการเรียนการสอนที่จะได้ผลที่แท้จริงมิใช่เพื่อตัดสินให้ได้เท่านั้น แต่ต้องประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่สังเกตพฤติกรรมด้านสติปัญญา เจตคติ ทักษะ และสังเกตขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด การตรวจผลงานผู้สอนควรชี้แจงข้อบกพร่อง เพื่อให้ทราบว่ามีสิ่งใดดี สิ่งใดควรแก้ไขปรับปรุง (ชูศรี นาคะจัด 2520: 17-27) อย่างไรก็ตาม ประไพพรรณ โกศัยสุนทร (2528: 16-98) ได้สรุปผลการสัมมนาปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เกี่ยวกับการ

วัดและประเมินผลไว้ว่า โรงเรียนในปัจจุบันมีเสรีภาพที่จะทำการวัดและประเมินผลเองได้ กระทบวงการศึกษาธิการเพียงแต่ให้แนวทาง หลักเกณฑ์และวางระเบียบการวัดผลไว้ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางเดียวกันเท่านั้น ปัญหาที่พบคือ ครูส่วนมากยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างแท้จริง เกิดความไม่มั่นใจ และยังไม่สามารถใช้การวัดผลให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนได้เท่าที่ควร ผู้บริหารเห็นด้วยมากและครูศิลปศึกษาเห็นด้วย สอดคล้องกันว่าครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ออกข้อทดสอบวิชาทัศนศิลปศึกษาทั้งนี้เพราะการทดสอบในรายวิชาทัศนศิลปศึกษา มีลักษณะธรรมชาติของวิชาเฉพาะตัว ครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและเข้าใจธรรมชาติของวิชานี้ว่ามีลักษณะ เนื้อหาและวิธีการแตกต่างกว่าวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร การวัดผลจึงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน จำเป็นที่ผู้สอนจะต้องใช้ความพยายามหลาย ๆ วิธี และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ (เลิศ อานันท์นะ : 2518) นอกจากนี้ผู้บริหารไม่แน่ใจว่า การสอบถามเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการวัดผล รายวิชาทัศนศิลปศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเข้าใจว่าวิชาศิลปศึกษามีธรรมชาติของการวัดและประเมินผลที่เน้นหนักทางด้านผลของการปฏิบัติงาน แต่ขัดแย้งกับแนวความคิดของโคบิสซ์ (KOBISZ 1976 : 13) ที่ว่า เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลวิชาทัศนศิลปศึกษาจะต้องประกอบด้วย การสังเกต และการสอบถาม เพื่อครูศิลปศึกษาจะได้ทราบถึงความตั้งใจ ขอบเขต ความลึกซึ้ง และทิศทางในการสร้างผลงานศิลปะนั้นด้วย

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลรายวิชาทัศนศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในข้อที่ว่า การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนเป็นวิธีที่เหมาะสม การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่แต่ละรายวิชา และกลุ่มโรงเรียนควรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น พบว่าผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย แต่ค่าเฉลี่ยของผู้บริหารสูงกว่าครูศิลปศึกษาทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนั้นเนื่องจาก ผู้บริหารมีความคิดเห็นเห็นด้วยมากกว่าครูศิลปศึกษาในข้อดังกล่าว ดังนั้นคือ ผู้บริหารค่านิ่งว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีข้อจำกัดที่เพื่อพ้นคนเพื่อการใดการหนึ่ง การวัดผลการศึกษาแบบเดิมมุ่งที่จะจำแนกนักเรียนออกตามความสามารถเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกและพยากรณ์เป็นสำคัญ แต่ผู้บริหารเห็นว่าการจัดการ

ศึกษาในปัจจุบันควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกคนในชาติ นั่นคือ การวัดผลทางการศึกษาโดยการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนเป็นการวัดผลเพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความสามารถอะไรบ้าง เพื่อจะได้พัฒนาความสามารถของนักเรียนต่อไป (กมล ภูประเสริฐ 2520: 12) และผู้บริหารเห็นด้วยว่า จุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไรที่กำหนดขึ้น ช่วยแนะแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในอันที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามความต้องการของจุดประสงค์ และในแนวทางที่จะวัดผลได้ว่า

นักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์นั้นหรือไม่ (กมล ภูประเสริฐ 2520: 2) ฉะนั้นผู้บริหารจึงเห็นด้วยว่าการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร และผู้บริหารเห็นด้วยว่า เพื่อมาตรฐานและความเป็นเอกภาพในการวัดผลของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน กลุ่มโรงเรียนจึงควรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน

ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องลักษณะของการวัดและประเมินผลรายวิชาที่ชั้นศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยเหมือนกันทุกข้อ แต่ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นด้วยว่าลักษณะของการวัดประเมินผล รายวิชาที่ชั้นศิลปศึกษา มีความสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผล ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งจะยังผลให้การวัดและประเมินผล รายวิชาที่ชั้นศิลปศึกษามีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อที่ว่า เขตการศึกษาควรเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการออกข้อทดสอบ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย และครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูศิลปศึกษาต่างมีความเข้าใจในบทบาทและขอบเขตความรับผิดชอบของเขตการศึกษาว่ามีหน้าที่รับผิดชอบในงานนิเทศก์ติดตามผลงานการศึกษา ทดลอง วิจัย งานนวัตกรรมการสอน การผลิตสื่อการสอน งานประชุมอบรมสัมมนา และงานส่งเสริมวิชาการ (สามัญศึกษา, กรม 2523: 7-8) การออกข้อทดสอบรายวิชาที่ชั้นศิลปศึกษาอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเขตการศึกษา

ขอ เสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับ รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ขอ เสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. ควรมีการอบรมผู้บริหารและครูประจำการอยู่เสมอเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอนโดยเน้นเรื่องแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักการและจุดประสงค์ของหลักสูตร และ เน้นการปฏิบัติได้จริง การปฏิบัติการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและ ประเมินผล

2. ควรจัดวางหลักสูตรวิชาศิลป์ศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาให้สอดคล้องกัน โดยร่วมมือกับหน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องในการสำรวจปัญหาและสภาพที่เป็นจริง การวางแผนหลักสูตรและโครงการประเมินผลหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

3. ควรสนับสนุนจัดหาและจัดสรรทุนให้ครูศิลป์ศึกษาได้มีโอกาสไปศึกษา หรือ ศึกษานานาชาติ เพื่อให้ครูมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองนำความรู้ และประสบการณ์ตรงที่ได้รับนั้นมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ

4. ในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรวิชาศิลป์ศึกษาควรคำนึงถึงสภาพที่เป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่นให้มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการตัดสินใจในการ ปฏิบัติงานทุกด้าน ทุกระดับให้มากที่สุด

ขอ เสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสปรับปรุงตนเอง ทั้งในด้านวิชาการ วิธีการสอนและการวัดประเมินผลให้มากที่สุด เช่น สนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมหรือไป

ศึกษาคูงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และสนับสนุนให้มีการร่วมมือและแลกเปลี่ยนกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอยู่เสมอ

2. ผู้บริหารควรกระจายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจไปให้ถึงหมวดวิชา

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนจัดให้มีห้องพักรู และห้องสำหรับปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปศึกษาและห้องสมุดทางศิลปศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเฉพาะในหมวดวิชาและเพื่อจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มากขึ้น รวมทั้งจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอ

ขอเสนอแนะสำหรับครูศิลปศึกษา

1. ครูศิลปศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา จุดประสงค์รายวิชาที่ตนศิลปศึกษา เนื้อหา การเรียนการสอน และการประเมินผลรายวิชาที่ตนศิลปศึกษา ที่ตนสอนตลอดจนคู่มือครูและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของหลักสูตรอย่างถ่องแท้และชัดเจน

2. ครูศิลปศึกษาควรปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ทุกอย่างให้เป็นระบบ ขั้นตอน เช่น มีบันทึกการสอนหรือแผนปฏิบัติการสอน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงงานการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3. ครูศิลปศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวและพร้อมเสมอสำหรับข่าวคราว ความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้า และผลงานต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอน และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่ตนศิลปศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้น ครูศิลปศึกษา ต้องเป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้ ประสบการณ์ และฝึกทักษะทางศิลปะอย่างสม่ำเสมอ

4. ครูศิลปศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ในด้านบุคลิกภาพ ด้านบริการ ชุมชน ด้านวิชาการ ด้านการให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การระดมความคิด วางแผน และการแบ่งหน้าที่ทำงานตลอดจนมีส่วนร่วมในการ

ติชมผลงานและปฏิบัติตามคำแนะนำของคนอื่น อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรักการแสดง
ออกและรักการทำงานรวมกันกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนเกี่ยวกับ
รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาที่สอนในโรงเรียน ด้านความต้องการและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ
ครอบครัว
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและสภาพการสอนรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในด้านต่าง ๆ
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาทัศนศิลป์ศึกษา หลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในสังกัดโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา
อื่น ๆ อีกเพื่อหาข้อเท็จจริงและแนวทางในการปรับปรุง การนำหลักสูตรไปใช้ให้เป็นไปได้
ในทางปฏิบัติและบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรมากขึ้น